

L'anfàn prodeuggo

L'an 1841 lo dialectologue italièn Bernardino Biondelli l'a recouillà chouéi verchón de la Parabola de l'anfàn prodeuggo eun chouéi patoué valdotèn diferèn (Veulla, Ayas, Bar/Donnas, Cogne, Dzegnoù é Vatornentse). Seutte chouéi verchón son le pi-z-ansièn documàn de proze eun patoué valdotèn que no cougnisèn vouéi lo dzor. 170 an apréi, no pensèn que l'eu bièn eumportàn de neun recouilli d'atre verchón, eunna pe tsaque queméya valdoténa.

Eun ommo l'èyeu dou garsón. Lo pi dzovéyo l'a deu ou péye : « Péye, baillade-mé la pâ di bièn que me totche ». É lo péye l'a partadjà son bièn. Pocca de dzor apréi, eun cou que l'èi beuttà eunsemblo totte se bague, lo pi dzovéyo l'eu partì pe eun péi llouèn é l'a beuttà péide son bièn eun viquissèn sensa réille.

Can l'a tot ayoou peuccà, eunna beurta carestie l'eut arrevée deun si péi é l'a comerchà a pâti la fan llu étó. L'eut alà se beuttéi ou servicho d'eun de per léi, que l'a manda-ló eun tsan i gadeun. L'aré bièn amà s'eumplire lo ventre avouì le llande que peuccân le gadeun, méi gneun lèi neun baillâ.

Adón l'a comerchà a mezattéi : « Veue de-z-ovréi de mon péye l'an proou de pan a greilléi, é mé dze si énque a crapéi de fan ! Dz'í voya de partì, tornéi eun tsu llu é lèi déye : « Péye, dz'í pèrchà contre lo Siel é contre vo ; dze mereutto paméi d'isséi voouso garsón, prègnade-mé comme voouso domesteuco ».

Paréi l'eu partì é l'a prèi lo tsemeun de mèizón.

L'ie euncó proou llouèn can son péye l'a vu-ló é l'at ayoou compachón de llu ; l'a galoppa-lèi euncontre é l'at eumbrachaló.

Lo garsón adón l'a de-lèi : « Péye, dz'í pèrchà contre lo Siel é contre vo ; dze mereutto paméi d'isséi voouso garsón ». Méi lo péye l'a deu a se valet : « Vitto, portade le pi dzen dra é abeillade-ló, beuttade-lèi an verdzetta ou dèi é de botte i pià. Prende lo véi gra, tchouéide-ló, medjèn é fièn féisa, perqué mon garsón l'ie mor é l'eu tornà eun via ; l'ie perdù é dz'í retrooua-ló ! ». É paréi se son beuttà a féye féisa.

VALGRISENCHE

Lo premiéi di garsón l'ie eun campagne. Can, eun tornèn, l'eut issà protso de mèizón, l'a sentù lo son de la mezeucca é di danse. L'a querià eun di valet é l'a demanda-lèi sen que l'ie eun tren d'-acapitéi. Sitte l'a de-lèi : « L'eu ton fréye que l'eut arrevà, é ton péye pe llu l'a tchouè lo véi gra, perqué l'a retrooua-ló eun booua santéi ».

Adón l'eu iérù nèe de radze é l'a refezà d'euntréi.

Ou péye que l'ie sorti pe lèi demandéi comèn, l'a repondù : « Vouélà tan de-z-àn que dze te servo é que t'i todzor créyù, é pa eun coou que te m'a baillà eun tchevrèi, a mé, pe féye féisa avouì me-z-amì... Méi can ton garsón torne, apréi avèi to peuccà ton bièn avouì de fenne levette, pe llu vo féide tchouéye lo véi gra ! ».

Méi lo péye lèi di : « Teu, mon mèinà, t'i todzor avouì mé, é to sen que l'eut a mé l'eut a teu. Méi fèi beun féye féisa é no rdzouì, perqué ton fréye l'ie mor é l'eu tornà eun via ; l'ie perdù é n'eun retrooua-ló ! ».

lo gnalèi

Tiré de :
Evangile selon Luc 15 : 11-32 du Nouveau Testament

Texte inédit—2010
Collaborateur de Valgrisenche pour la traduction: **Ernest Gerbelle**
Transcription: Guichet Linguistique